Opłata pocztowa uiszczona gotówką Cena 50 groszy

# ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 19 (117) Warszawa, 6 maja 1939 r. Rok IV

TREŚĆ: str.



## CZY UMOWA GIEŁDOWA NA SKUTEK ODCHYLENIA OD WARUNKÓW TRACI SWÓJ CHARAKTER TRANSAKCJI GIEŁDOWEJ?

Rada Związku Giełd Zbożowo-Towarowych w Polsce opracowała i ujednostajniła warunki handlowe zwyczajowo przyjęte na giełdach. Warunki te pod nazwą „Warunki handlowe — zwyczaje giełdowe ogólnopolskie" zostałv zatwierdzone przez poszczególne rady giełd zbożowo-towarowych w Polsce w końcu 1938 r. — jako obowiązujące z d. 1 stycznia 1939 r.

Wobec znanej tendencji władz podatkowych do kwestionowania charakteru giełdowego transakcji w wypadku stwierdzonego odchylenia

od pierwotnych warunków, należy z całym naciskiem zaznaczyć, że *„Warunki" stwierdzają możliwość odchyleń przy zachowaniu charakteru giełdowego transakcji* — nawet jeśli odchylenia nie zostały zaznaczone w „karcie umowy".

I tak w myśl § 11 „Warunków"—

„dodatkowe uzupełniające warunki uzgodnione pisemnie przez strony, a nie sprzeciwiające się poprzednim warunkom wyszczególnionym w karcie umowy, należy uznać dla stron za obowiązujące... Uzupełnienia... nie pozbawiają umowy charakteru transakcji giełdowej".

Dalej § 64 „Warunków" daje możność kupującemu po prawidłowym wytknięciu wad dostarczonego towaru, żądania, między innymi, ustalonej „mniejwartości" lub „dostawy zastępczej" (w ciągu 5 dni bez „dylacji").

W myśl § 47 i n. „Warunków" zwłoka w dopełnieniu umowy, stwarzając specjalne uprawnienia dla stron, nie odbiera transakcji charakteru giełdowego.

§ 46 „Warunków" stanowi:

„1. Jeżeli po zawarciu umowy doszło do wiadomości sprzedającego, że stosunki majątkowe lub zdolność płatnicza kupującego pogorszyły się tak dalece, że zapłata za towar mogłaby być wątpliwa, wówczas sprzedający może zaproponować kupującemu zmianę umówionych warunków zapłaty, tak aby należność za towar została mu zagwarantowana lub aby kupujący nie mógł przed zapłaceniem należności gotówką rozporządzać towarem; w tym celu sprzedający powinien udzielić kupującemu jednodniowego terminu do oświadczenia się, czy przyjmuje on zmienione warunki.

2. Jeżeli kupujący odmówi wyrażenia zgody na zmianę pierwotnych warunków, Sąd Rozjemczy, na wniosek sprzedającego albo orzeknie, czy i w jakim kierunku mają być zmienione warunki umowy, albo upoważni sprzedającego do skorzystania z uprawnień, wypływających z § 55 *).

3. Sprzedaż na kredyt lub na weksle nie narusza w niczym wyżej podanych uprawnień sprzedającego. W przypadku umówienia kredytu bezprocentowego w razie zmiany na zapłatę gotówką kupującemu przysługuje prawo potrącenia odsetek ustawowych.

4. Koszty powstałe wskutek zastosowania środków zabezpieczających ponosi sprzedający".

§ 72 „Warunków" stwierdza:

**„1. Przekroczenia niektórych warunków przy wykonywaniu transakcyj giełdowych i niegiełdowych jak np. ilości i jakości towaru, terminu dostawy i warunków zapłaty nie powodują nieważności tych transakcyj, nie mogą jednakże powodować dla stron uszczuplenia praw wynikających z umowy i postanowień niniejszych warunków.**

**2. Bonifikaty i storna zastosowane w wyniku tych odchyleń nie pozbawiają umowy charakteru transakcji giełdowej".**

Jest zasadą przyjętą w judykaturze NTA, że skoro ustawa posługuje się terminem z pewnej dziedziny prawa, nie nadając mu specjalnego

*) Przepis ten przewiduje uprawnienia stron w razie zwłoki.

znaczenia, należy przyjąć, że używa go w *tym znaczeniu, jakie ma we właściwej dziedzinie prawa.*

Toteż przyjąć należy, że twórcy ustawy o podatku przemysłowym (art. 3 ust. 1 pkt 14) i ustawy o podatku obrotowym (art. 7 ust. 1 pkt 9) mówiąc o *„transakcjach na giełdach krajowych* "(ustawa o pod. przem. — całkowite zwolnienie od podatku ziemiopłodów) względnie *„obrotach pochodzących ze sprzedaży na giełdach zbożowo-towarowych"* (stawka 0,3% dla sprzedaży ziemiopłodów, mąki, otrąb i makuchów) mieli na myśli te transakcje *w rozumieniu odnośnych aktów prawnych i zwyczajów handlowych* (por. NTA, 12.11.1936, l. rej. 9057/34, ob. okólnik Ministerstwa Skarbu z d. 8.2.1937, Dz. Urz. nr 5, 1937, poz. 155, oraz OBP, 1937, str. 312).

Z tego wniosek, że kwestię, *czy dana transakcja giełdowa traci swój charakter giełdowy wskutek odchyleń od pierwotnie umówionych warunków — należy ocenić ze stanowiska wyżej przytoczonych zwyczajów giełdowych,* które, o czym wyżej, dopuszczają w określonych okolicznościach zmianę warunków przy zachowaniu charakteru giełdowego transakcji.

Takież stanowisko zajęło Ministerstwo Przemysłu i Handlu w reskrypcie z d. 3.9.1938 nr HW IX — 1/31 do Ministerstwa Skarbu:

W odpowiedzi na pismo Min. Skarbu nr D. V. 19812/4/38 z d. 27.7 rb. i w związku ze sprawozdaniem Izby Skarbowej Okręgowej w Warszawie z d. 20.7 rb. nr 11/2/5/57/R.B./38, dołączonym do wspomnianego pisma Min. Skarbu, a dotyczącym interpretacji art. 3 § 14 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, w odniesieniu do ulg przyznanych transakcjom giełdowym, Min. Przemysłu i Handlu wyjaśnia:

Wszelkie transakcje, zawierane między kontrahentami, którzy są *członkami lub uczestnikami giełdy,* według zasad rozporządzenia o organizacji giełd z d. 28.12.1928 zmienionego ustawą z d. 18.3.1935 oraz w myśl postanowień *„regulaminu* transakcji zawieranych na giełdzie zbożowo-towarowej w Warszawie" (zatwierdzonego przez Min. Przemysłu i Handlu za nr 1945 z 2.8.1926) a obecnie w myśl przepisów „regulaminu zawierania transakcyj giełdowych na giełdach towarowych" zatwierdzonego przez Min. Przemysłu i Handlu w d. 15.7.1938 po uzgodnieniu z Min. Skarbu—*są transakcjami giełdowymi i korzystają z ulg podatkowych,* przyznanych im postanowieniem art. 3 p. 14 ustawy obowiązującej o państwowym podatku przemysłowym.

*Odchylenie lub zmiana warunków* zawartej przez uprawnionych kontrahentów transakcji giełdowej w czasie jej wykonywania *nie odbiera tej transakcji charakteru prawnego transakcji giełdowej,* o ile jedna ze stron lub obie strony w przypadku niedopełnienia przez nie jednego z warunków umowy *nie unieważnią jej same,* zastosowując postępowanie przewidziane w regulaminie zawierania transakcyj. Regulamin zawierania transakcyj giełdowych przewiduje bowiem *dopuszczalność pewnych odchyleń* w warunkach, zawartej przez strony transakcji giełdowej, o ile odchylenia te mieszczą się w ramach przepisów obowiązującego regulaminu *).

O ile zatem *zgoda stron na odchylenie* od jednego z warunków zawartej *transakcji została wyrażona, a odchylenie to mieści się w jednym z odnośnych przepi-*

*) Obecnie obowiązują wspomniane „Warunki Handlowe".

*sów regulaminowych giełdy*, transakcja ta jest transakcją giełdową. O nieuznaniu transakcji za transakcję giełdową lub anulowaniu jej, o ile jedna ze stron lub obie strony ją zakwestionują, decyduje w trybie odnośnych przepisów ustawowych, *odnośna władza giełdowa* w myśl zasad obowiązujących *w postępowaniu rozjemczym*.

Zasadniczo zatem decyduje o charakterze prawnym transakcji giełdowej *moment zawarcia transakcji*, zgodny z wymogami ustawowymi, *nie zaś forma i sposób jej wykonania*.

*i.*

---

# ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

## 143.

### KSIĘGOWANIE DROBNEJ SPRZEDAŻY NA KREDYT. INWENTARZ NIESZCZEGÓŁOWY.

**Księgowanie drobnej sprzedaży na krótkotrwały kredyt jako sprzedaży gotówkowej pod datą uiszczenia przez odbiorcę należności nie może być uważane za prawidłowe, nie świadczy jednak o uszczupleniu przychodu.**

**Umieszczenie w inwentarzu towaru niemodnego, zleżałego i w ogóle małowartościowego w pozycjach zbiorowych, o ile jest zwyczajowo usprawiedliwione w danej branży — nie godzi w prawidłowość ksiąg.**

**NTA, 29 kwietnia 1935, l. rej. 11.564/32, OPA, 1939, poz. 2545.**

**Z uzasadnienia.** Skarżącemu wymierzono podatek dochodowy na r. 1931 na podstawie obrotu i norm średniej dochodowości z pominięciem danych, wynikających z ksiąg handlowych. Pominięcie to uzasadnia zaskarżona decyzja tym, że „księgi nie nadają się do ustalenia dochodu, ponieważ nie księgowano towarów, sprzedanych na kredyt, a inwenturę towarów zestawiono bez oznaczenia towarów". Uzasadnienie to opiera się na stwierdzeniach, zawartych w protokole rewizji ksiąg, które były przedmiotem szczegółowych wyjaśnień ze strony płatnika. W szczególności płatnik wyjaśniał, że *drobne sprzedaże z udzielaniem kilkudniowego kredytu prowadzi w księgach jako sprzedaż za gotówkę, wpisując dane transakcje pod datą zapłaty, zaś w inwenturze tylko towary zleżałe, niemodne i w ogóle małowartościowe obejmował pozycjami zbiorowymi.* Ponadto powoływał się płatnik na orzeczenia rzeczoznawcy, przez siebie władzy wymiarowej przedłożone, którego jednak w aktach brak.

W skardze zarzuca płatnik, iż władza pozwana nie ustaliła w zaskarżonym orzeczeniu, dlaczego, mimo jego wyjaśnień, doszła do wniosku, że księgi jego nie są materiałem zdatnym do ustalenia dochodu podatkowego.

Zarzut ten uznał NTA za słuszny. Mieści się w tym zarzucie zarzut braku należytego rozprawienia się z zarzutami odwołania, z zawartym odwołaniu wnioskiem dowodowym (powołaniem się na opinię rzeczoznawcy) oraz powołanymi w nim wyjaśnieniami skarżącego. W tych granicach zaskarżona decyzja istotnie nie rozprawia się należycie z odwołaniem. W szczególności wyjaśnienie płatnika,

dotyczące sposobu księgowania sprzedaży na krótki kredyt, nie uzasadnia wprawdzie prawidłowości tego rodzaju księgowania, niemniej jednak wskazuje na to, że przy stałym stosowaniu tego rodzaju księgowania nie zachodziły żadne uszczuplenia dochodu podatkowego. *Sam zresztą taki sposób księgowania nie stanowi jeszcze podstawy do przypuszczenia, iż pewna część sprzedaży w ogóle nie jest księgowana,* co dopiero mogłoby prowadzić do uznania ksiąg za nierzetelne i tym samym zdyskwalifikować ich moc dowodową. Samo opóźnianie księgowania pewnych drobnych sprzedaży aż do momentu wpływu gotówki, nie jest jeszcze równoznaczne z zupełnym nieksięgowaniem sprzedaży na kredyt i powołanie się w zaskarżonej decyzji na brak księgowania sprzedaży kredytowych nie pokrywa się z wykazanym przez akta stanem faktycznym. Tak samo motyw zaskarżonej decyzji, dotyczący sposobu zestawienia inwentury, w swym ogólnikowym brzmieniu nie stanowi rozprawienia się z zarzutem, iż tylko pewną część towaru małowartościowego z powodu zmiany mody, zleżenia itp w ten sposób inwentaryzowano. *O ile taki sposób inwentaryzowania byłby uzasadniony w zwyczajach kupieckich danej branży, nie było by podstawy o jego kwestionowania.* W tym kierunku brak rozprawienia się z wnioskiem dowodowym skarżącego, który powoływał się na opinię rzeczoznawcy a nawet twierdził, że opinię taką przedłożył.

Z tych powodów uznał NTA postępowanie za dotknięte istotną wadliwością i zaskarżone orzeczenie uchylił...

---

# ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

## 107.

### PODATEK DOCHODOWY. OPUST Z TYTUŁU ZALEGŁYCH ODSETEK JAKO DOCHÓD PODATKOWY.

**Udzielony płatnikowi przez pożyczkodawcę opust na zaległych odsetkach od pożyczki zaciągniętej w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa, o ile nie ma charakteru bonifikaty dla sanowania przedsiębiorstwa — jest dochodem podatkowym.**

**NTA, 24 lutego 1939, l. rej. 3966/37. 3967/37, 3968/37, 3969/37.**

**Z uzasadnienia:** Władza I instancji po dokonaniu kontroli ksiąg ustaliła czysty dochód z przedsiębiorstwa przez doliczenie m. in. do zeznanej straty kwoty zł 38579,05 będącej udzielonym przez bank *opustem* na zaległych odsetkach, która to bonifikata znalazła właściwe odbicie w księgach skarżących...

Co do kwoty zł 38579,05 (skarżący) twierdzili, że wobec tego, iż przedsiębiorstwo miało w latach ubiegłych straty i nie mogło płacić bankowi odsetek od zaciągniętych pożyczek, przeto „Deutsche Volksbank" *w celu uchronienia przedsiębiorstwa od upadku* udzieliło opustu „z tytułu zaległych odsetek" i kwota ta stanowi darowiznę względnie nadzwyczajny przychód, nie stanowiący dochodu w rozumieniu art. 7 p. 1 ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Władza pozwana *nie uwzględniła zarzutów odwołań z tym uzasadnieniem...* Że bonifikatę zaległych odsetek doliczono do wykazanej straty, gdyż zaległe od-

setki zostały w poprzednich okresach gospodarczych księgowo potrącone od dochodu, co wynika z protokołu badania ksiąg.

Merytorycznie zarzut bezprawnego doliczenia do zysku bilansowego kwoty zł 38579,05 uznał Najwyższy Trybunał Administracyjny za nieuzasadniony z zasad następujących.

Bezsporne między stronami jest, że udzielony przez bank skarżących opust na ich długu stanowi *częściową bonifikatę odsetek należnych bankowi z lat ubiegłych*. Bezspornym również jest, że *w latach ubiegłych skarżący w bilansach swych spisywali na straty należne od nich odsetki*, których nie wypłacili. Skarżący mimo to stoją na stanowisku, że udzielona w odnośnym roku gospodarczym bonifikata na odsetkach stanowi darowiznę, wolną w myśl postanowień art. 7 ustawy o p. podatku dochodowym od opodatkowania.

Skarżący prowadzili w swym przedsiębiorstwie księgi handlowe i przedmiotem opodatkowania był i jest ich *zysk bilansowy. Ustawa o państwowym podatku dochodowym, na który powołują się skarżący, jako też i stała judykatura Najwyższego Trybunału Administracyjnego dopuszczają w przedsiębiorstwach firmowych, nie będących osobami prawnymi, a prowadzących prawidłowe księgi handlowe, per analogiam do osób prawnych opodatkowanie nie efektywnego dochodu, lecz książkowego zysku bilansowego, oraz księgowanie na rozchód nie tylko efektywnie poniesionych wydatków, lecz i nie poniesionych faktycznie, byleby przypadały na opodatkowany okres gospodarczy.* Tymi też zasadami kierując się, z chwilą udzielenia skarżącym bonifikaty na odsetkach, które w latach ubiegłych były odpisane na straty, choć nie wydatkowane, *skarżący prawidłowo zaksięgowali bonifikatę czyli zwrot odsetek, co wpłynęło na to, że przedsiębiorstwo wykazało zysk odnośny w księgach swoich, co w ostatecznym wyniku działalności firmy dało zysk bilansowy* w kwocie zł 19.766,98.

Gdy jednak skarżący bonifikaty na odsetkach, otrzymanie której ani w postępowaniu administracyjnym, ani w skargach nie kwestionowali, usiłując kwalifikować jako wpływ nadzwyczajny z powiększeniem majątku względnie darowizny przewidziane w art. 7 ustawy o p. podatku dochodowym, wolne, jako u osób fizycznych, od opodatkowania, to taka kwalifikacja prawna skarżących jest nietrafna. Zgodnie bowiem z ustaloną judykaturą Najwyższego Trybuału Administracyjnego *udzielony opust na odsetkach. — jako zwrot spisanych swego czasu na straty należnych odsetek, powstałych w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa,— nie może być uznany w konsekwencji inaczej, jak za przychód z gospodarczej działalności przedsiębiorstwa, czyli przychód uzyskany w drodze zbonifikowania już poniesionych książkowo odsetek, analogicznie do bonifikaty czy rabatu, udzielonego na cenie towaru*, a nie za jeden z niespodziewanych nadzwyczajnych przychodów, przewidzianych w art. 7 ustawy, w szczególności za powstały z darowizny. Udzielona bowiem *bonifikata czy to na odsetkach już spisanych swego czasu na stratę jako wydatek, czy na cenie towaru w postaci rabatu jest niczym innym jak zwrotem wydatku, w skutku swym powiększającym w myśl art. 6 ustawy o p. podatku dochodowym oraz stałej judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego dochód uzyskany z prowadzenia przedsiębiorstwa, czyli elementem powiększającym wyniki działalności przedsiębiorstwa* tego okresu, w którym odsetki w postaci bonifikaty zostały przedsiębiorstwu zwrócone. Odbicie tej zaszłości nie mogło nie znaleźć swego wyrazu w księgach. Tak też rozumowali skarżący, księgując tę zaszłość prawidłowo. Skoro jednak w zeznaniu o dochodzie podlegającym opodatkowaniu, skarżący skorygowali bezpodstawnie wyniki przedsiębiorstwa, eliminując tę pozycję przychodową, słusznym i legalnym było doliczenie z powrotem przez władzę tej pozycji jako dochodowej. *O ile zaś skarżący kwestionują doliczalość tej pozycji,* jako otrzy-

manej dla ratowania przedsiębiorstwa, a więc usiłują udzieloną in conreto bonifikatę przedstawić jako zysk sanacyjny, to Najwyższy Trybunał Administracyjny tę koncepcję odrzuca już choćby dlatego, że skarżący ani nie udowodnili, ani nie wywiedli, aby udzielona bonifikata była wywołana koniecznością sanowania przedsiębiorstwa, czyli ratowania go od zagłady.

Z powyższych względów Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

---

# ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

## 67.

### EKSPEDIENT.

**Prowadzenie notatek i zapisków a nawet prowadzenie podręcznych ksiąg, odbiór i wypłata pieniędzy zachodzą w wielu działach pracy fizycznej, wystawianie rachunków, odbiór ceny kupna, kasę sklepową prowadzą często ekspedienci sklepowi nie będący pracownikami umysłowymi i takie czynności uboczne niewątpliwie umysłowe, nie czynią z ekspedientów, nie posiadających wymaganego wykształcenia, pracowników umysłowych.**

**SN. 13.10.1938, C II 526/38, PUS 1939, poz. 24.**

## 68.

### ETATOWI FUNKCJONARIUSZE PAŃSTWOWI.

**Etatowi funkcjonariusze państwowi z tytułu najmu pracy lub stosunku służbowego, nie nadających im charakteru etatowych funkcjonariuszy państwowych, podlegają ubezpieczeniu tylko na wypadek choroby i macierzyństwa oraz na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym).**

**NTA, 8 listopada 1938, l. rej. 4026/36, PUS, 1939, poz. 26.**

**Z uzasadnienia:** ...Skarżąca opiera swoje stanowisko przede wszystkim na na brzmieniu postanowienia pkt 1 ust. 1 art. 5 ustawy z 28 marca 1933 r., że nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia unormowanego w tej sprawie funkcjonariusze państwowi, podlegający ustawie emerytalnej z 11 grudnia 1923 r.

Postanowienie to jednak ani samo przez się, ani w zestawieniu z innymi przepisami powołanej ustawy z 28 marca 1933 r. stanowisko skażącej nie uzasadnia.

Ze względu na jego istotę przytoczone postanowienie dopuszcza tylko ścisłą wykładnię. Otóż przy takiej wykładni dotyczy ono oczywiście tylko osób występujących w charakterze funkcjonariuszy państwowych a więc tylko wówczas, gdy chodzi o stosunek uzasadniający powyższy charakter, Nie wynika natomiast z tego postanowienia, by dotyczyło ono także stosunków służbowych, czy najmu pracy, nie nadających pomienionego charakteru dotyczącym osobom, chociażby osoby te z innego zgoła tytułu charakter taki posiadały...

## 69.

### EMERYTOWANI FUNKCJONARIUSZE PAŃSTWOWI.

**Zawarte w przepisie ust. 1 pkt 1 art. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym (ustawy scaleniowej) zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia funkcjonariuszy państwowych nie dotyczy emerytów.**

**NTA, 8 listopada 1938, l. rej. 1376/36, PUS, 1939, poz. 27.**

## 70.

### ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCY ZA NIEZŁOSZENIE DO UBEZPIECZENIA W ZAKRESIE RPR O UBEZPIECZENIU PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

**1. Fakt, iż pracownik umysłowy, którego pracodawca nie zgłosił do ubezpieczenia, przed swym wystąpieniem przeciwko pracodawcy o zwrot utraconych świadczeń nie zgłosił roszczenia w instytucji ubezpieczeniowej o przyznanie mu świadczenia, nie ma żadnego znaczenia dla oceny roszczeń odszkodowawczych pracownika.**

**2. Przepisy rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych nie uzależniają zasądzenia szkód, powstałych wskutek nieubezpieczenia pracownika, od stwierdzenia przez ubezpieczalnię lub Zakład Ubezpieczeń Społecznych utraconych świadczeń.**

**3. Czy i jaki zasiłek na wypadek braku pracy należałby się pracownikowi, wynika z przepisów powyższego rozporządzenia, jeżeli znane są fakty, od których przepisy nabycie i utratę zasiłku uzależniają. Stąd w procesie o wynagrodzenie szkody z powodu niezgłoszenia pracownika do ubezpieczenia sąd powszechny ma obowiązek ustalić sam istotne fakty i zastosować do nich przepisy, a tylko wyjątkowo wiązany jest orzeczeniem, o którym mowa w art. 112 ust. 3 rozporządzenia *).**

**SN, 17 października 1938, C III 1910/36, PUS, 1939, poz. 25.**

## 71.

### ART. 473 KODEKSU ZOBOWIĄZAŃ **).

**Po upływie roku od dnia zakończenia stosunku pracy prekluzji ulegają nie tylko świadczenia, określone w umowie o pracę, lecz również należności, wynikające z naruszenia umowy lub ustaw pracy.**

**SN, 7 stycznia 1938, C II 1594/37, PUS, 1939, poz. 31.**

## 72.

### ART. 473 KODEKSU ZOBOWIĄZAŃ **).

**Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej w sprawie o roszczenia, wynikające ze stosunku pracy, z urzędu porusza kwestię prekluzji z art. 473 kodeksu zobowiązań.**

**SN, 25 sierpnia 1938, C I 1503/37.**

---

*) Odnośny ustęp głosi: „Przy orzekaniu o wysokości szkody, wyrządzonej pracownikowi lub jego rodzinie wskutek zaniedbania przepisanych zgłoszeń, sąd jest związany prawomocnym orzeczeniem o istnieniu obowiązku ubezpieczenia".

**) „Pracodawcy i pracownicy nie mogą dochodzić sądownie roszczeń, wynikających z umowy o pracę, po upływie roku od dnia zakończenia stosunku pracy".

# OKÓLNIKI

## OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 27 MARCA 1939 R.
**L. D. III. 2986/4/39**

**w sprawie zmiany Instrukcji o uiszczaniu należności podatkowych papierami wartościowymi.**

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 9 z 1939 r. poz. 223)

W instrukcji o uiszczaniu należności podatkowych papierami wartościowymi (zał. do okólnika Min. Skarbu z dnia 5 kwietnia 1937 r. L. D. III. 4244/4/37 Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 9, poz. 306) -- Ministerstwo Skarbu wprowadza następującą zmianę:

W cz. A. IV. str. 3. szpalta prawa ustęp trzeci skreśla się zdanie: „W razie brabu bieżących wpływów izba skarbowa doniesie o tym Ministerstwu Skarbu, celem zarządzenia wysłania odpowiedniej ilości walorów z portfelu posiadanego przez Urząd Długów Państwa” i wstawia się na to miejsce zdanie o następującym brzmieniu: „W razie braku w kasie potrzebnych walorów dla dokonania zwrotu nadpłaty izba skarbowa przedłoży Ministerstwu Skarbu — Zarząd Długów Państwa — umotywowany wniosek o nadesłanie walorów, przy czym we wniosku tym poda:

1) nazwę kasy urzędu skarbowego (opłat stemplowych), której należy przesłać walory,

2) rodzaj papierów wartościowych.

3) ogólną wartość imienną obligacyj (cyframi i słownie),

4) Nr i datę potwierdzenia Zarządu Długów Państwa — ewent. Nr i datę wykazu, przy którym przesłała kasa obligacje Zarządowi Długów Państwa, w przypadku gdy kasa nie otrzymała potwierdzenia do dnia wystąpienia z wnioskiem o nadesłanie walorów”.

Dyrektor Departamentu:
(—) Nowak

## OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 30 MARCA 1939 R.
**L. D. V. 5047/1/39**

**w sprawie obliczania odsetek w razie sprostowania wymiaru w trybie art. 118 O. P.**

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 9 z 1939 r., poz. 224).

### Wyciąg

**z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 9 lutego 1939 r. l. rej. 4266/37.**

— — — — — — — — — — —

Wskutek częściowego uwzględnienia odwołania skarżącej od wymiaru podatku dochodowego na rok 1927 powstała na rzecz skarżącej nadpłata w tym podatku. Rów-

nocześnie jednak z załatwieniem odwołania na rok 1927 i w związku z uwzględnieniem żądania skarżącej potrącenia pewnych pozycji opodatkowanych na rok podatkowy 1927, które wpłynęły na obniżenie podstaw wymiaru podatku na rok 1928 — zarządziło Ministerstwo Skarbu sprostowanie tego ostatniego wymiaru. Powstała nadpłata została tym sprostowaniem w poważnej mierze skonsumowana, pozostałą resztę wraz z odsetkami zarachowano w myśl art. 125 ord. pod. na poczet podatku dochodowego na dalsze lata.

Skarżąca żądała sprostowania obliczenia odsetek, wychodząc z założenia, że terminem płatności kwoty, o którą został drogą sprostowania podwyższony wymiar podatku na rok 1928, był 30 dzień po doręczeniu decyzji o sprostowaniu — władza pozwana zaś nie uwzględniła tego żądania skarżącej, stwierdzając, że sprostowanie wymiaru ma skutki od momentu doręczenia pierwotnej decyzji wymiarowej. W skardze na to orzeczenie — oznaczone przez władzę pozwaną jako ostateczne — podtrzymuje skarżąca swe żądanie, opierając się na argumencie, że sprostowania wymiaru nie można inaczej traktować, jak tylko jako dodatkowy wymiar podatku, wobec czego termin płatności tego podatku przypadał na 30 dzień po doręczeniu danej decyzji.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Zarzuty skargi opierają się na mylnej przesłance prawnej. Jak to Najwyższy Trybunał Administracyjny już orzekł i uzasadnił w wyroku z dnia 22 grudnia 1938 r. l. Rej. 6598/35, 6599/35 i 6600/35 (O. P. A. 2497/39), sprostowanie wymiaru w warunkach, w jakich zostało dokonane w sprawie niniejszej, nie jest dodatkowym wymiarem, lecz podpada pod przepis art. 118 ord. pod. (poz. 134/36 Dz. Ust.). Ponieważ z natury rzeczy sprostowanie błędu w wymiarze ma skutek od momentu dokonania tego wymiaru, przeto i termin płatności nadwyżki, wynikającej ze sprostowania cofa się do terminu płatności pierwotnie wymierzonego podatku. Żądanie więc skarżącej nie znajduje uzasadnienia w przepisach ord. pod., na które się skarga powołuje.

Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił tedy skargę, jako nieuzasadnioną.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

---

# USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

**Dziennik Ustaw RP. Nr 32 z dn. 11 kwietnia 1939 r.**

**Rozporządzenie Ministra** R i RR z dnia 7.4.1939 o samopomocy rolnej (poz. 209).

**Dziennik Ustaw RP. Nr 33 z dn. 14 kwietnia 1939 r.**

**Ustawa:** z dnia 5.4.1939 o pożyczkach premiowych (poz. 210).

**Rozporządzenie Ministra Skarbu** z dnia 4.4.1939 w sprawie zmiany rozp. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła (poz. 214).

**Dziennik Ustaw RP. Nr 36 z dnia 21 kwietnia 1939 r.**

**Rozporządzenie Ministrów** Spraw Wewn. i Skarbu z dnia 31.3.1939 o wykonaniu ustawy z dnia 5.8.1938 o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (poz. 236).

**Dziennik Ustaw RP. Nr 37 z dnia 25 kwietnia 1939 r.**

**Rozporządzenia Ministrów**: Opieki Społecznej z dnia 23.3.1939 o uzupełniającym wykazie samodzielnych wolnych zajęć zawodowych, podlegających opłacie na Fundusz Pracy (poz. 241); — Skarbu z dnia 7.4.1939 o cenach soli i solanki (poz. 244); — Skarbu z dnia 15.4.1939 w sprawie zmiany taryfy celnej wywozowej (poz. 246); — Skarbu z dnia 19.4.1939 o ulgach inwestycyjnych przy tworzeniu zapasów węgla (poz. 247).

**Dziennik Ustaw RP. Nr 38 z dn. 28 kwietnia 1939 r.**

**Rozporządzenia Ministrów**: Skarbu z dnia 27.3.1939 w sprawie uiszczania papierami wartościowymi rękojmi licytacyjnej oraz ceny przybicia przy przymusowej likwidacji gospodarstw wiejskich (poz. 250); — Spraw Wewnętrznych z dnia 20.4.1939 o specjalnych dopłatach drogowych (poz. 253).

**Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 9 z dn. 11 kwietnia 1939 r.**

**Okólniki Ministerstwa Skarbu**: z dnia 30.3.1939 w sprawie obliczania odsetek w razie sprostowania wymiaru w trybie art. 118 O. P. (poz. 224); — w sprawie sprostowania błędów w załączniku do okólnika z dnia 13.12.1938 LDVI 13073/4/38 (poz. 226).

**Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 10 z dn. 20 kwietnia 1939 r.**

**Okólniki Ministerstwa Skarbu**: z dnia 15.4.1939 w sprawie stwierdzania kraju pochodzenia towarów przy odprawie celnej (poz. 240).

**Instrukcja Ministerstwa Skarbu**: z dnia 14.4.1939 w sprawie stosowania pozwoleń Ministerstwa P. i H. na prawo przywozu towarow oraz w sprawie stosowania zwolnień od ograniczeń przywozowych i wywozowych (poz. 243).

---

# KRONIKA PODATKOWA

## Nowe zasady wymiaru podatku od nieruchomości i lokali. Obniżka podatku lokalowego dla hoteli i pensjonatów.

Dowiadujemy się, iż w najbliższym numerze Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu ukaże się okólnik w sprawie wymiaru podatku od lokali i podatku od nieruchomości dla hoteli, pensjonatów, pokojów umeblowanych itp. Okólnik ten został wydany w celu jednolitego stosowania przez władze wymiarowe zasad ustalania podstaw wymiaru obu podatków dla tych obiektów, które zajmowane są na hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp., a zwłaszcza zaś dla tych, które są prowadzone przez samych właścicieli w ich budynkach. Ponadto okólnik przynosi szereg ulg dla płatników.

Dotychczas hotele, pensjonaty itp., jako lokale wieloizbowe opłacały podatek od lokali według 12 proc. stawki podatkowej. Ministerstwo Skarbu, mając na względzie fakt, że te lokale wieloizbowe składają się z pomieszczeń jedno, dwu i trzyizbowych, które to pomieszczenia w innym wypadku byłyby bądź wolne od

podatku, bądź byłaby dla nich właściwą 8 proc. stopa, zarządziło w okólniku począwszy od roku 1939 pobór podatku od nich według 8 proc. stawki, a płatność różnicy między podatkiem należnym według właściwej 12 proc. stopy, a podatkiem pobieranym według 8 proc. stopy — równocześnie odroczyło. Przy końcu roku podatkowego odroczone sumy podatku Min. Skarbu umorzy.

W ten sposób przemysł hotelowy, pensjonatowy itp. uzyska znaczne ulgi. Dalszą korzyścią dla płatników, płynącą z okólnika jest polecenie, wystosowane do władz wymiarowych, aby przy ustalaniu podstaw wymiaru podatku od nieruchomości i od lokali od omawianych obiektów, znajdujących się w miejscowościach uzdrowiskowych i letniskowych, które są czynne wyłącznie w sezonie, tj. przez część roku podatkowego—uwzględniały tę okoliczność, że w pozostałej części roku obiekty te nie są w ogóle użytkowane. W związku z tym Ministerstwo Skarbu poleciło ustalać w powyższych wypadkach podstawy wymiaru w stosunku do czasu najmu (czasu prowadzenia przez właścicieli hoteli, pensjonatów itp. we własnych budynkach) w roku podatkowym.

Oto przykład obliczania podstaw wymiaru dla hoteli, pensjonatów itp. czynnych jedynie w sezonie: Właściciel zeznał, że w roku 1939, tj. w roku podatkowym, pensjonat został wydzierżawiony (będzie prowadzony przez niego samego) na okres 6-ciu miesięcy. W roku 1938, tj. poprzedzającym rok podatkowy, pensjonat ten był wynajęty przez okres 5-u miesięcy za czynszem netto 6.000 zł, w pozostałych zaś miesiącach pensjonat ten nie był w ogóle prowadzony. Podstawę wymiaru na rok 1939 będzie stanowiła kwota 7.200 zł (Codz. Gaz. Handlowa).

---

# PORADNIA

300. *B. S. K-ce.*

1. Skoro **przyznanie skonta** jest uwarunkowane zapłatą ceny towaru natychmiast po jego otrzymaniu, nie można w chwili wysłania towaru obciążać odbiorcę tylko sumą zmniejszoną o skonto (ob. OBP, rb., nr 15. str. 245, artykuł Sowy).

2. **Bezimienna sprzedaż gotówkowa** podlega jednakowym zasadom (OBP, 1938, str. 723) bez względu na to, czy odbywa się **na rachunek własny, czy też cudzy (przez komisanta).**

301. *Emell, Tarnopol.*

**Drobne omyłki w inwentarzu,** popełnione przy założeniu ksiąg, można sprostować przez rk „Kapitału" (ob. OBP, 1938, str. 158, odpow. nr 174).

302. *Stały czytelnik, J. G.*

**Maszyny nabyte przez przedsiębiorstwo z zastrzeżeniem prawa własności na rzecz sprzedawcy** aż do chwili całkowitego zapłacenia ceny, należy księgować na specjalnym rachunku „Maszyn nabytych z zastrzeżeniem prawa własności." Z gospodarczego bowiem punktu widzenia, przede wszystkim miarodajnego w księgowości, maszyna, pomimo wspomnianego zastrzeżenia, wchodzi w skład majątku nabywcy. **Po uiszczeniu ceny, nabywca przeniesie maszyny na ogólny rachunek maszyn.**

303. *S. G. Ł.*

**Wydanie przez dłużnika wierzycielowi wekslu gwarancyjnego** nie stwarza dla dłużnika nowych zobowiązań (bezwarunkowych czy też nawet tylko ewentualnych). Wobec tego nie można obok należności z rku otwartego księgować zobowiązania wekslowego z

tytułu wydania wekslu gwarancyjnego. Nie można też obciążyć za wydanie tego wekslu rku wierzyciela na dobro rku weksli, skoro, zgodnie z umową, suma wekslowa ma być ewentualnie wypełniona dopiero po nadejściu terminu płatności do wysokości niespłaconej (w chwili wypełnienia) części długu.

304. *E. H., Łódź.*

Jeżeli **komisant** otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast wynagrodzenia różnicę między ceną istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną ustaloną w umowie na rzecz komisanta, uważa się za obrót całkowitą sumę zapłaty, jaka przypadłaby komisantowi, gdyby działał na rachunek własny (art. 6 p. 4 ustawy o pod. obrot.).

**Pobieranie przez ajenta (nie komisanta!) z tytułu wynagrodzenia różnicy między ceną istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ustaloną w umowie na rzecz zleceniodawcy, nie jest przeszkodą do opodatkowania wyłącznie prowizji.**

W żadnym razie powyższy warunek umowy nie ma wpływu na kwalifikację ksiąg handlowych.

305. *H. Ś.*

1. Odpowiedzi w sprawie sub 1 udzielimy w artykule po ukazaniu się rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku obrotowym.

2. Zapisy powinny być zgodne z rzeczywistością. **Nie należało zatem księgować nadesłanego towaru według faktury, jeśli stwierdził Pan braki,** choćby te braki miały być w następstwie uzupełnione.

306. *N. W., Łódź.*

**Gdy pracownik obok pensji stałej otrzymuje pewien procent od obrotu,** wypłacany raz lub dwa razy rocznie, należy, poczynając od daty każdorazowej **wypłaty** tego dodatku do pensji — przy ustalaniu wysokości przypadających do uiszczenia składek ubezpieczeniowych — zwiększyć wynagrodzenie stałe na czas równy okresowi, za który dodatek wypłacono — o stosunkową część dodatku (ob. art. 11 ust. 3 Rozp. o ubezp. pr. um. oraz art. 15 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym).



307. *Zetka.*

**Przy przeprowadzeniu korektur w księgach handlowych po ich zamknięciu** należy odnośne pozycje zapisać (w księgach zamykanych) pod datą 31.12 (ob. OBP, 1937, str. 310).

Pod wpisanym do księgi inwentarzowej **sprostowanym inwentarzem** należy umieścić **datę** podpisania go. Jeśli chodzi o osoby prawne, umieszczenie daty w tym wypadku jest zbędne wobec ustalenia daty zatwierdzenia inwentarza w protokole zgromadzenia powołanego do zatwierdzenia bilansu.

308. *Władysław.*

W myśl okólnika Min. Skarbu z d. 26.11.1937 r. LDV 39640/4/37 **w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1938** (OBP, 1937, str. 656 i n.) przedsiębiorstwom gastronomicznym, których wysokość ustalonych za rok 1936 obrotów nie przekraczała kwoty 300.000 zł, zezwolono na wykupienie półrocznego świadectwa przem. kategorii pierwszej (zamiast całorocznego, normalnie obowiązującego). W przedsiębiorstwach, prowadzących sprzedaż wyrobów państwowego mono-

polu tytoniowego i spirytusowego, oraz w hurtowniach wyrobów monopolu solnego, jako obrót osiągnięty ze sprzedaży tych wyrobów przyjmuje się sumę stanowiącą różnicę między ceną pobieraną przez państwowy monopol, a wyznaczoną przez tenże monopol ceną sprzedażną (ob. uwagi do okólnika). Jeżeli zatem obrót osiągnięty ze sprzedaży artykułów nie podlegających podatkowi scalonemu wraz z prowizją, uzyskaną ze sprzedaży wyrobów monopolu spirytusowego, wynosił w 1936 r. mniej, niż 300.000 zł. istniała podstawa do wykupienia na rok 1938 półrocznego świadectwa przemysłowego kategorii pierwszej.

W myśl art. 126 OP, **„nie podlegają zwrotowi uiszczone dobrowolnie przez płatnika kwoty z tytułu świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych z wyjątkiem** dobrowolnego wykupienia dwu lub więcej świad. przem. albo kart rejestracyjnych na to samo przedsiębiorstwo lub oddzielne składy." Nie ma zatem podstawy do żądania zwrotu nadpłaty, uiszczonej wskutek wykupienia w powyższych warunkach świadectwa I kategorii za normalną cenę.



309. *M. P. Buch.*

Pracownik podlegający przepisom Rozp. o umowie o pracę pr. um., który został zwolniony z dniem 31 marca 1939 r. po upływie trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia ma **prawo do wynagrodzenia jednomiesięcznego tytułem odszkodowania za urlop 1939 r.** Natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie ze względu na przepracowanie większej ilości lat w tym samym przedsiębiorstwie.

310. *Joten i Pożyczkowobank.*

Wyrok NTA, l, rej. 1162/36 ogłosiliśmy w OBP rb., nr 16, poddając go jednocześnie krytyce w artykule wstępnym.

311. *Stały Czytelnik.*

1. **Obroty uzyskane z wywozu na obszar W. M. Gdańska,** podlegają tym samym stawkom pod. obrotowego, wg których opodatkowuje się sprzedaż w kraju.

2. Ob. OBP, rb., str. 291, odpow. 283 pkt. 2.

312. *Firma eksportowa. Wilno.*

W kwestii **premii eksportowych** zajęliśmy już stanowisko w OBP, rb., str. 207, odpow. nr 189.

313. *H. Z. R.*

Obrotem jest zapłata należna za spełnione świadczenia, będące przedmiotem podatku (art. 5 ust. 1 ustawy o pod. obr.), wobec tego **do obrotu, podlegającego podatkowi obrotowemu, nie można wliczyć wartości towarów, pobranych w naturze z przedsiębiorstwa przez jego właściciela dla osobistych celów konsumcyjnych.** Pod rządem ustawy o pod. przem. stwierdzał to wyraźnie okólnik Min. Skarbu z 22.6.1927 r. LDV 6700/III.

2. **Stawka podatku od obrotów, osiągniętych z wynagrodzenia za przerób lub wytworzenie wyrobów bądź półwyrobów z cudzych materiałów,** wynosi 1,5%, jeżeli obroty te nie przewyższają 15.000 zł w stosunku rocznym, i 3% w przeciwnym razie.

314. *Prenumerator L.*

Zdaniem naszym, okólnik z dn. 14.2.1938 r., LDV 40198/4/97 w sprawie ulg w podatku przemysłowym od obrotu dla hurtowych sprzedawców pism periodycznych (OBP, 1938, str. 220) powinien być stosowany przez władze skarbowe również pod rządem ustawy o podatku obrotowym. Wsku-

tek wydania nowej ustawy, stanowiącej wistocie nowelizację dawnej, w niczym nie zostały podważone te względy, które spowodowały obniżenie stawki podatku od odnośnych obrotów do 0,75%. Można również powołać się na art. 14 ustawy o pod. obrot., wg którego „ilekroć w dotychczasowych przepisach prawnych (a więc i w okólnikach) jest mowa o podatku przemysłowym w rozumieniu podatku przemysłowego od obrotu, należy rozumieć przez to podatek, unormowany w ustawie niniejszej."

315. *Hate.*

1. Nowe przepisy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć zastąpią ustawę o pod. przem. w zakresie świadectw przemysłowych dopiero od 1. 1.1940 r. A zatem **w roku 1939 są jeszcze aktualne przepisy i judykatura, dotyczące świadectw przemysłowych dla skupu zawodowego.**

2. **Obroty przedsiębiorstwa spółki jawnej, dokonane z przedsiębiorstwem spólnika,** podlegają opodatkowania, ponieważ nie mają one, oczywiście, charakteru obrotów wewnętrznych.

316. *Emil.*

**Do dziennika sprzedaży należy wpisywać** zarówno sprzedaż na kredyt, jak i gotówkową bezimienną (w osobnych rubrykach).

Sprzedaż gotówkową należy wpisywać na podstawie raportu dziennego, obejmującego sumy poszczególnych transakcji (ob. OBP, 1937, str. 252, wyrok NTA oraz glosę). Niewystawianie rachunków na sprzedaż gotówkową nie jest żadną przeszkodą do wpisania jej pod właściwą datą do księgi sprzedażnej. Przeszkodą taką nie jest także okoliczność, że sprzedaż gotówkowa zostaje również uwidoczniona w jednej z rubryk przychodowych dziennika kasowego. Oparta na dzienniku kasowym miesięczna pozycja w Dzienniku-Głównej (Wn „Kasa," Ma „Sprzedaż") czyni jednocześnie zadość konieczności wniesienia do Dziennika-Głównej miesięcznej sumy sprzedaży gotówkowej z Dziennika sprzedaży.

317. *Ceg.*

Według wyroku NTA, ogłoszonego w OBP, rb., str. 231, **brak odpisów faktur u kupca zbywającego towar,** jako dowodów na transakcje kredytowe może stanowić dostateczny powód do uznania ksiąg handlowych za nieprawidłowe. NTA wychodzi mianowicie z bezspornego założenia, że wszelkie zapisy w księgach handlowych powinny być udowodnione dokumentami oryginalnymi lub w odpisach, zaś „dowodem sprzedaży kredytowej u kupca zbywającego towar jest kopia faktury." Wobec tego jednak, że transakcje sprzedaży cegły są u Pana udowodnione kwitami, wskazującymi odbiorców i ilość sprzedanej cegły, policzone ceny zaś, jak się zdaje, są stałe i nie mogą budzić wątpliwości, uważamy, że wobec dostatecznego udokumentowania zapisów dyskwalifikacja ksiąg nie byłaby w danym wypadku usprawiedliwiona.

Odpisy rachunków, jako dokumenty wewnętrzne, swoją moc dowodową zawdzięczają głównie tej okoliczności, że faktury są wystawiane niezwłocznie, w miarę dokonywania transakcji. Wobec tego dorabianie ex post tych rachunków nie może zastąpić dowodów, we właściwym czasie powstałych.

---

# Skorowidz rzeczowy



---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

**Wydawca:** Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8.
**Redakcja:** Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
**Administracja:** Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308—Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176—Rękopisów nie zwraca się

**Prenumerata** wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
**Ceny ogłoszeń:** 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon
Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15